

De aktuelle straffebudene

Seksualforbrytelser

Seksualforbrytelser som etter gjeldende rett fremgår av alle de aktuelle politiattestene

Strl. § 195 – seksuell omgang med barn under 14 år

Den som har seksuell omgang med barn under 14 år, straffes med fengsel inntil 10 år. Dersom den seksuelle omgangen var samleie, er straffen fengsel i minst 2 år.

Fengsel inntil 21 år kan idømmes dersom

- a) handlingen er begått av flere i fellesskap,
- b) handlingen er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte,
- c) handlingen er foretatt overfor barn under 10 år og det har skjedd gjentatte overgrep,
- d) den skyldige tidligere har vært straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 192, eller
- e) fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbart sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld.

Straff etter denne bestemmelsen kan falle bort eller settes under det lavmål som følger av første ledd annet punktum dersom de som har hatt den seksuelle omgangen, er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen rammer den som har seksuell omgang med barn under 14 år. Seksuell omgang er typisk samleie eller samleiesurrogater. "Seksuell omgang" må nedad avgrenses mot seksuelle handlinger, som omtales i strl. § 197 og som omfatter andre former for berøring av en annen person enn seksuell omgang.

Strafferammen

Den ordinære strafferammen er fengsel inntil 10 år. Dersom den seksuelle omgangen var samleie er straffen fengsel fra minst 2 år inntil 15 år, jf. strl. § 17. Dersom én av de straffeskjerpene omstendighetene som er opplistet foreligger, kan fengsel inntil 21 år idømmes.

Dersom de som har hatt den seksuelle omgangen er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling kan straffen falle bort eller settes under det lavmål som ellers følger av bestemmelsen. Dersom vilkårene for straffbortfall er oppfylt blir det avsagt frifinnelsesdom. En dom på frifinnelse vil ikke registreres i strafferegisteret og vil således ikke framgå av politiattesten.

Strl. § 196 – seksuell omgang med barn under 16 år

Den som har seksuell omgang med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 5 år.

Fengsel inntil 15 år kan idømmes dersom

- a) handlingen er begått av flere i fellesskap,
- b) handlingen er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte,
- c) den skyldige tidligere har vært straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 192 eller § 195, eller
- d) fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbart sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Straff etter denne bestemmelsen kan falle bort dersom de som har hatt den seksuelle omgangen, er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen rammer den som har seksuell omgang, dvs. samleie eller lignende, med barn mellom 14 og 16 år. (16 år er den seksuelle lavalder).

Strafferammen

Den ordinære strafferammen er fengsel inntil 5 år. Dersom en av de straffeskjerpene omstendighetene som er opplistet i andre ledd foreligger, kan fengsel inntil 15 år idømmes.

Dersom de som har hatt den seksuelle omgangen er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling kan straffen kan bortfalle. For denne gruppen barn (14 til 16 år) vil adgangen til å gi straffbortfall være ekstra aktuell og forhindre urimelige utslag. Som nevnt over vil det bli avsagt dom på frifinnelse dersom vilkårene for straffbortfall er oppfylt.

Strl. § 200 andre ledd – seksuell handling med barn under 16 år mv.

Den som foretar seksuell handling med noen som ikke har samtykket til det, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Den som foretar seksuell handling med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 3 år. Den som forleder barn under 16 år til å utvise seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd som nevnt i § 201, straffes med fengsel inntil 3 år.

I tilfelle som nevnt i annet ledd, kan fengsel inntil 6 år idømmes dersom handlingen er begått under særdeles skjerpene omstendigheter. Ved avgjørelsen av om særdeles skjerpene omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, stilling, avhengighetsforhold eller nært tillitsforhold og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

§ 196 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Andre ledd rammer for det første den som foretar seksuell handling med barn under 16 år. Det er irrelevant om vedkommende samtykker. "Seksuell handling" avgrenses oppad mot "seksuell omgang" (samleie eller lignende) og nedad mot "seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd" som nevnt i strl. § 201 (blotting mv.).

En seksuell handling må forstås som en handling av kjønnslig karakter og som er i strid med god sed og skikk, og som omfatter andre former for berøring av en annens legeme enn seksuell omgang.

Andre ledd rammer også den som "forleder" barn under 16 år til å utvise seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd som nevnt i strl. § 201. Regelen rammer for det første det å forlede noen til slik atferd – for eksempel blotting eller deltakelse i nakenfotografering. Videre omfattes det å påvirke en person under 16 til å foreta eller samtykke til seksuell handling med en annen person.

Strafferammen

Strafferammen etter andre ledd er fengsel inntil 3 år. Dersom handlingen er begått under "særdeles skjerpene omstendigheter" heves strafferammen med fengsel inntil 6 år, jf. tredje ledd. Straffen kan bortfalle dersom fornærmede og tiltalte er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Strl. § 201 bokstav c) – uanstendig atferd i nærvær av barn under 16 år

Den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd

a) på offentlig sted,

b) i nærvær av eller overfor noen som ikke har samtykket til det, eller

c) i nærvær av eller overfor barn under 16 år,

straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Atferd som nevnt i første ledd bokstav b og c anses forøvet overfor noen også når den er forøvet gjennom bruk av telefon, Internett eller annen elektronisk kommunikasjon.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen rammer den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd i nærvær av eller overfor barn under 16 år.

Begrepet "seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd" er en rettslig standard, og hva som anses omfattet vil bero på den til enhver tid gjeldende moraloppfatning i samfunnet. Atferden må ha kommet til uttrykk i "ord eller handling", for eksempel ved slibrig tilsnakkelse eller blotting.

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 1 år.

Seksualforbrytelser som etter gjeldende rett framgår av noen, men ikke alle de aktuelle politiattestene

Strl. § 192 – voldtekt

Den som

- a) *skaffer seg seksuell omgang ved vold eller ved truende atferd, eller*
- b) *har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, eller*
- c) *ved vold eller ved truende atferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre tilsvarende handlinger med seg selv,*

straffes for voldtekt med fengsel inntil 10 år. Ved vurderingen av om det er utøvd vold eller truende atferd eller om fornærmede var ute av stand til å motsette seg handlingen, skal det legges vekt på om fornærmede var under 14 år.

Straffen er fengsel i minst 2 år dersom

- a) *den seksuelle omgang var samleie, eller*
- b) *den skyldige har fremkalt en tilstand som nevnt i første ledd bokstav b for å oppnå seksuell omgang.*
Fengsel inntil 21 år kan idømmes dersom
- a) *voldtekten er begått av flere i fellesskap,*
- b) *voldtekten er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte,*
- c) *den skyldige tidligere er straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 195, eller*
- d) *den fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbart sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.*

Den som ved grov uaktsomhet gjør seg skyldig i voldtekt etter første ledd, straffes med fengsel inntil 5 år. Foreligger omstendigheter som nevnt i tredje ledd, er straffen fengsel inntil 8 år.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Voldtektsbestemmelsen rammer først og fremst den som ved ulike virkemidler tiltvinger seg seksuell omgang. Straffebudets første ledd angir tre alternative måter å tiltvinge seg samleie eller annen seksuell omgang.

Etter første ledd bokstav a stilles ikke noe uttrykkelig krav om tvang, men den årsakssammenheng som følger av at den seksuelle omgangen skal være skaffet "ved" vold, vil gjennomgående innebære et element av tvang. Hva som skal anses som "vold" og som "truende atferd" vil være situasjonsbetinget. I henhold til bestemmelsens forarbeider vil det typisk kreves mindre styrke i overgrepet når fornærmede er mindreårig, eller på annen måte står i en sårbar posisjon i forhold til gjerningspersonen.

Første ledd bokstav b rammer den som har seksuell omgang ved å utnytte noens hjelpeløshetstilstand, nærmere bestemt at fornærmede er bevisstløs eller ute av stand til å motsette seg handlingen.

Første ledd bokstav c rammer tilfeller hvor noen tvinges til å utføre handlinger med seg selv som ville vært seksuell omgang om de ble utført av gjerningspersonen.

Strafferammen

Strafferammen for den forsettlig voldtekt er fengsel inntil 10 år. Bestemmelsen setter en minstretraff på 2 år dersom den seksuelle omgangen var samleie, eller ble oppnådd ved å fremkalle den hjelpeløse tilstanden til fornærmede. Dersom en av de angitte straffeskjerpene omstendighetene foreligger, åpnes det for at fengsel inntil 21 år idømmes.

Strafferammen for grov uaktsom voldtekt er fengsel inntil 5 år. Foreligger straffeskjerpene omstendigheter som nevnt i tredje ledd, heves strafferammen til fengsel inntil 8 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Ved tilsetting av personell som skal yte helse- og sosialtjenester til mindreårige skal det etter 1. april 2007 avkreves politiattest som viser om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for brudd på strl. § 192. Det samme gjelder ved ansettelse i asylmottak og i den videregående skole, samt ved opptak til visse utdanninger.

Strl. § 193 – seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold mv.

Den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved å utnytte noens psykiske lidelse eller psykiske utviklingshemming.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Etter første ledd rammes den som ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold skaffer seg eller annen seksuell omgang. Hva som skal regnes som "misbruk" vil være situasjonsbetinget. Generelt vil det regnes som misbruk dersom gjerningspersonen på en utilbørlig måte utnytter sitt overmaktsforhold til å skaffe seg seksuell omgang med fornærmede, for eksempel som dennes lege, psykolog eller støttekontakt, sjelesørger el. Andre ledd rammer den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved å utnytte noens psykiske lidelse eller psykiske utviklingshemming.

Strafferammen

Etter begge ledd; fengsel inntil 5 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Ved tilsetting mv. i barnehagen skal strl. § 193 ikke framgå.

Strl. § 194 – seksuell omgang med innsatt/en som er plassert i anstalt/institusjon under kriminalomsorgen, politiet eller barnevernet og som der står under vedkommendes myndighet/opsikt

Den som har seksuell omgang med noen som er innsatt eller plassert i anstalt eller institusjon under kriminalomsorgen eller politiet eller i institusjon under barnevernet, og som der står under vedkommendes myndighet eller oppsikt, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer en annen seksuell omgang med noen som han selv står i et slikt forhold til.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Første ledd rammer den som har seksuell omgang med en som er innsatt eller plassert i nærmere angitte institusjoner, og som der er under vedkommendes myndighet. Etter gjeldende rett omfattes anstalter under kriminalomsorgen, politiet eller barnevernet. Selv om det ofte vil være tilfelle, er det ikke et vilkår etter strl. § 194 at det foreligger misbruk av situasjonen. Således vil enhver seksuell omgang mellom overordnede og innsatte/plasserte rammes.

Etter andre ledd straffes også den som ikke selv har seksuell omgang med den innsatte/plasserte, men som i kraft av sin stilling skaffer en annen seksuell omgang med vedkommende.

Strafferammen

Etter begge ledd; fengsel inntil 5 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Ved tilsetting mv. i barnehagen skal strl. § 194 ikke framgå.

Strl. § 197 – incest

Den som har seksuell omgang med slektning i nedstigende linje, straffes med fengsel inntil 5 år. Som slektning i nedstigende linje regnes biologiske og adopterte etterkommere.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Straffebudet rammer den som har seksuell omgang med slektning i "nedstigende linje", dvs. samleie eller lignende med biologiske og adopterte barn.

Strafferammen

Fengsel inntil 5 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetting mv. i barnehage og ved opptak til visse utdanninger at strl. § 197 ikke skal framgå.

Strl. § 199 – seksuell omgang med fosterbarn, pleiebarn, stebarn mv.

Den som har seksuell omgang med fosterbarn, pleiebarn, stebarn eller noen annen person under 18 år som står under hans omsorg, myndighet eller oppsikt, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer en annen seksuell omgang med noen som han selv står i et slikt forhold til.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Etter første ledd rammes den som har seksuell omgang med fosterbarn, pleiebarn, stebarn eller noen annen person under 18 år som står under vedkommendes omsorg, myndighet eller oppsikt. Etter andre ledd rammes den som skaffer en annen seksuell omgang med noen som han selv står i et slikt forhold til (som nevnt i første ledd). I henhold til forarbeidene vil for eksempel en fosterfar som lar en bekjent ha seksuell omgang med sin fosterdatter rammes av denne bestemmelsen. Dette tilfellet ville falt utenfor området for vanlig medvirkning.

Det er ikke et vilkår at gjerningspersonen i det konkrete tilfelle misbruker omsorgs-, myndighets- eller oppsiktsforholdet. Et misbruk eller en utnyttelse vil likevel svært ofte være tilfelle når seksuell omgang finner sted mellom personer i de relasjonene som strl. § 199 omfatter.

Strafferammen

Etter begge ledd er strafferammen fengsel inntil 5 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetning mv. i barnehage og ved opptak til visse utdanninger at strl. § 199 ikke skal framgå.

Strl. § 200 første ledd – seksuell handling med en som ikke har samtykket

Den som foretar seksuell handling med noen som ikke har samtykket til det, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Den som foretar seksuell handling med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 3 år. Den som forleder barn under 16 år til å utvise seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd som nevnt i § 201, straffes med fengsel inntil 3 år.

I tilfelle som nevnt i annet ledd, kan fengsel inntil 6 år idømmes dersom handlingen er begått under særdeles skjerpene omstendigheter. Ved avgjørelsen av om særdeles skjerpene omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, stilling, avhengighetsforhold eller nært tillitsforhold og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

§ 196 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Første ledd rammer den som foretar seksuell handling med en person over 15 år som ikke har samtykket til det. Uttrykkelig samtykke kreves ikke, konkludent atferd, dvs. entydig oppførsel, er tilstrekkelig. For hva som skal forstås med ”seksuell handling”, se under omtale av strl. § 200 andre ledd som rammer seksuell handling med barn under 16 år.

Strafferammen

Straffen er bøter eller fengsel inntil 1 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetning i den videregående skole og ved opptak til visse studier at strl. § 200 første ledd skal framgå.

Strl. § 201 b) – seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd i nærvær av eller overfor en som ikke har samtykket til det

Den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd

- a) På offentlig sted,
 - b) i nærvær av eller overfor noen som ikke har samtykket til det, eller
 - c) i nærvær av eller overfor barn under 16 år,
- straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

For hva som ligger i kravet til atferden ”i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd”, se under omtale av strl. § 201 c).

Strafferammen

Straffen er bøter eller fengsel inntil 1 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetning i den videregående skole og ved opptak til visse studier at strl. § 201 b) skal framgå.

Strl. § 203 – seksuell omgang eller handling med person under 18 år mot vederlag

Den som mot vederlag har seksuell omgang eller handling med en person under 18 år, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld, med mindre aktsom god tro foreligger.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen gjør det straffbart å kjøpe seksuelle tjenester fra personer under 18 år.

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 2 år.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetning mv. i barnehagen og i skolen (grunnskolen og den videregående skole) at merknad i forbindelse med strl. § 203 ikke skal framgå.

Strl. § 204a. – barnepornografi

Den som

- a. *produserer, anskaffer, innfører, besitter, overlater til en annen eller mot vederlag eller planmessig gjør seg kjent med fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn,*
- b. *befatter seg med fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn, på annen måte som nevnt i § 204 første ledd, eller*
- c. *forleder noen under 18 år til å la seg avbilde som ledd i kommersiell fremstilling av rørlige og urørlige bilder med seksuelt innhold, eller produserer slike fremstillinger hvor noen under 18 år er avbildet,*
straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 år.

Med barn menes i denne paragrafen personer som er eller fremstår som under 18 år.

Den som uaktsomt foretar handling som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd.

Straffen kan falle bort for den som tar og besitter et bilde av en person mellom 16 og 18 år, dersom denne har gitt sitt samtykke og de to er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

§ 204 annet ledd annet punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Straffebudet gjør diverse former for befatning med barnepornografi straffbart. Begrepet barn må forstås som personer som ”er eller framstår som under 18 år”. Også det å forlede personer under 18 år til å la seg avbilde som ledd i pornografi eller produsere pornografi hvor noen under 18 år er avbildet.

Unnlattelse av å hindre at andre foretar en straffbar handling, regnes normalt ikke som medvirkning. Etter denne bestemmelsen straffes imidlertid den innehaver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd, for eksempel å produsere eller innføre barnepornografi.

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 3 år.

For den som *uaktsomt* foretar handling som nevnt i første ledd, er straffen bøter eller fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd, jf. tredje ledd.

Straffen kan falle bort for den som tar og besitter et bilde av en person mellom 16 og 18 år, dersom fornærmede har gitt sitt samtykke og de to er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved tilsetting i skolen (grunnskolen og den videregående skole) at strl. § 204a *ikke* skal framgå.

Seksualforbrytelser som etter gjeldende rett ikke framgår av de aktuelle politiattestene

Strl. § 198 – samleie med bror eller søster

Den som har samleie med bror eller søster, straffes med fengsel inntil 1 år.

Straff kommer ikke til anvendelse på personer under 18 år.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen rammer den som har ”samleie” med bror eller søster. Andre former for seksuell omgang faller utenfor. Som søsken regnes også halv søsken og adoptivsøsken.

Strafferammen

Straffen er fengsel inntil 1 år.

Straff kommer ikke til anvendelse på personer under 18 år, jf. andre ledd.

Strl. § 201 bokstav a) – seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd på offentlig sted

Den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd

a) på offentlig sted,

[. . .]

straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

For hva som ligger i kravet til atferden ”i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd”, se under egen omtale av strl. § 201 c). I *bokstav a* kreves at atferden har foregått ”på offentlig sted”. Det er ikke noe krav om at noen har iaktatt handlingen.

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 1 år.

Strl. § 202 – ’hallikvirksomhet’

Den som

a) fremmer andres prostitusjon eller

b) leier ut lokaler og forstår at lokalene skal brukes til prostitusjon eller utviser grov uaktsomhet i så måte, straffes med bøter eller fengsel inntil 5 år.

Den som i offentlig kunngjøring utvetydig tilbyr, formidler eller etterspør prostitusjon, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

Med prostitusjon menes i denne bestemmelsen at en person har seksuell omgang eller handling med en annen mot vederlag.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen gjør visse former for medvirkning til prostitusjon straffbart. Bestemmelsen rammer både den som fremmer andres prostitusjon, dvs. bidrar til at prostitusjon foretas, og den som leier ut lokaler. (Forutsatt at vedkommende enten forstår at lokalene skal brukes til prostitusjon eller utviser grov uaktsomhet i så måte.) Også den som i offentlig kunngjøring utvetydig tilbyr, formidler eller etterspør prostitusjon kan dømmes etter denne bestemmelsen.

Strafferammen

Straffen for overtredelser etter første ledd er bøter eller fengsel inntil 5 år.

For overtredelser etter andre ledd er straffen bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Strl. § 204 – visse former for befatning med pornografi

Den som

- a. *utgir, selger eller på annen måte søker å utbre pornografi,*
- b. *innfører pornografi med sikte på utbredelse,*
- c. *overlater pornografi til personer under 18 år, eller*
- d. *holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 år.*

Med pornografi menes i denne paragrafen kjønnslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller forrående, herunder kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av lik, dyr, vold og tvang. Som pornografi regnes ikke kjønnslige skildringer som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.

Den som uaktsomt foretar handling som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd.

Paragrafen gjelder ikke for film eller videogram som Medietilsynet ved forhåndskontroll har godkjent til ervervsmessig fremvisning eller omsetning.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen gjør visse former for befatning med pornografi straffbart. Hva som menes med pornografi framgår av andre ledd. Kjernen i denne vurderingen er om skildringene virker støtende eller kan virke nedverdiggende eller forrående.

Strafferammen

Straffen for forsettlig overtrædelser av første ledd er bøter eller fengsel inntil 3 år. For uaktsomme overtrædelser av første ledd, og overtrædelse av unnlatesansvaret i tredje ledd andre punktum (forsettlig eller uaktsomt) er straffen bøter eller fengsel inntil 6 måneder, jf. tredje ledd.

Strl. § 201a - grooming

Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes den som har avtalt et møte med et barn under 16 år, og som med forsett om å begå en handling som nevnt i §§ 195, 196 eller § 200 annet ledd har kommet frem til møtestedet eller et sted hvor møtestedet kan iakttas.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Straff etter denne bestemmelsen kan falle bort dersom de som har avtalt å møtes, er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Bestemmelsen gjør det straffbart å avtale møte med et barn under 16 år med det forsett å ha seksuell omgang med barn under 14 år, jf. strl. § 195, seksuell omgang med barn under 16 år, jf. strl. § 196 eller foreta seksuell handling med barn under 16 år, jf. strl. § 200 annet ledd. Det er et krav om at gjerningsmannen har kommet frem til møtestedet eller et sted hvor møtestedet kan iakttas.

Strafferammen

Strafferammen er fengsel inntil 1 år. Straffen kan falle bort dersom de som har avtalt å møtes er omtrent jevnbyrdige i alder.

Legemskrenkelser

De minst alvorlige legemskrenkelsene, legemsfornærmelsene, blir regulert i strl. § 228, mens strl. § 229 regulerer de mer alvorlige krenkelser, legemsbeskadigelsene. De mest alvorlige tilfellene av legemsbeskadigelse reguleres igjen i strl. § 231 under betegnelsen grov legemsbeskadigelse.

Strl. § 228 Legemsfornærmelse

Den, som øver Vold mod en andens Person eller paa anden Maade fornærmer ham paa Legeme, eller som medvirker hertil, straffes for Legemsfornærmelse med Bøder eller med Fengsel indtil 6 Maaneder.

Har Legemsfornærmelsen tilfølg Skade paa Legeme eller Helbred eller betydelig Smerte, kan Fængsel indtil 3 Aar anvendes, men indtil 5 Aar, hvis den har Døden tilfølg, eller Skaden er betydelig.

Er en Legemsfornærmelse gjengjældt med en Legemsfornærmelse, eller er ved en saadan en forudgaaende Legemsfornærmelse eller Ærekrænkelse gjengjældt, kan den lades straffri.

Offentlig påtale finner ikke sted uten fornærmedes begjæring med mindre

- (a) *forbrytelsen har hatt døden til følge, eller*
- (b) *forbrytelsen er forøvd mot den skyldiges tidligere eller nåværende ektefelle eller samboer, eller*
- (c) *forbrytelsen er forøvd mot den skyldiges barn eller barn til den skyldiges ektefelle eller samboer, eller*
- (d) *forbrytelsen er forøvd mot den skyldiges slektning i rett oppstigende linje, eller*
- (e) *allmenne hensyn krever påtale.*

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Strl. § 228 om legemsfornærmelser rammer den som "øver vold mod en andens Person eller paa anden Maade fornærmer ham paa Legeme". Handlingene som faller inn under dette straffebudet ligger i det nedre sjiktet av hva som anses som legemskrenkelser, noe som illustreres ved at det er ikke nødvendig at handlingen volder smerte eller fysisk ubehag.

Strafferammen

Den ordinære strafferamme er bøter eller fengsel inntil 6 måneder. Etter strl. § 228 andre ledd heves strafferammen til fengsel inntil 3 år dersom legemsfornærmelsen har tilfølge "Skade paa Legeme eller Helbred eller betydelig Smerte", og til fengsel inntil 5 år hvis den har "Døden tilfølge, eller Skaden er betydelig." Dette er likevel uforsettlig følger av legemsfornærmelsen, dvs. følger som ikke var påført med vilje,¹

Strl. § 229 - legemsbeskadigelser

Den, som skader en anden paa Legeme eller Helbred eller hensetter nogen i Afmagt, Bevidstløshed eller lignende Tilstand, eller som medvirker hertil, straffes for Legemsbeskadigelse med Fængsel indtil 3 Aar, men indtil 6 Aar, saafremt nogen Sygdom eller Arbeidsudygtighed, der varer over 2 Uger, eller en uhelbredelig Lyde, Feil eller Skade er voldt, og indtil 8 Aar, saafremt Døden eller betydelig Skade paa Legeme eller Helbred er blevet Følgen.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Den første alternative gjerningsbeskrivelsen retter seg mot den som "skader en annen på legeme eller helbred". Skadebegrepet blir i praksis tolket innskrenkende slik at ikke enhver forstyrrelse av kroppens anatomiske eller fysiologiske tilstand regnes som skade på legeme. Småskader, som for eksempel et blått merke eller et lite risp, dømmes etter strl. § 228 som legemsfornærmelse. Grensen må særlig trekkes på bakgrunn av skadens omfang, dens art, varighet og lokalisering.

- Hevelser og blodutredelser regnes normalt som legemsfornærmelse. En "blåveis" regnes normalt ikke som skade. Et større antall småskader, som hver for seg ikke er nok, kan likevel i sum bli ansett som legemsbeskadigelse.
- Bruddskader og stikksår av kniv dømmes normalt etter strl. § 229, selv om de leges over tid.
- Avgjørende for om sårskader dømmes etter strl. § 229, vil særlig bero på sårets omfang og lokalisering.
- Som skade på helbred må forstås enhver varig forringelse av sunnhetstilstanden. Noen dagers sengeleie eller arbeidsudyktighet er også tilstrekkelig, selv om det ikke er varig. Også skade av rent psykisk art, som for eksempel angstnevrose pga. voldshandlingen, omfattes.

Det andre alternative gjerningsbeskrivelsen retter seg mot den som "hensetter noen i avmakt, bevisstløshet eller lignende tilstand". Typiske eksempler på tilfelle som dømmes etter dette alternativet er at gjerningspersonen slår en annen i svime eller tar et så hardt kvelertak at offeret besvimer.

Strafferammen

Den ordinære strafferammen er fengsel inntil 3 år. Bestemmelsen inneholder også bestemmelser om straffeskjerpene følger.

- Strl. § 229 andre straffalternativ:

Er "nogen Sygdom eller Arbeidsudygtighed, der varer over 2 Uger, eller en uhelbredelig Lyde, Feil eller Skade [. . .] voldt" heves strafferammen med fengsel inntil 6 år.

Arbeidsudyktighet kan foreligge selv om fornærmede ikke er totalt arbeidsufør. Det er tilstrekkelig at arbeidsevnen er vesentlig redusert. Uhelbredelig "Lyde" tar særlig sikte på skjemmende skader. Men et arr må normalt være plassert i ansiktet og dessuten ha et visst omfang, for å omfattes. Også alternativene feil og skade må være uhelbredelige. Offeret har for eksempel fått et stivt kne, eller nedsatt bevegelighet eller kraft i et organ.

¹ Jf. skyldkravet i § 43 som må være oppfylt for disse straffeskjerpene følgene

- Strl. § 229 tredje straffalternativ:

Er ”Døden eller betydelig Skade paa Legeme eller Helbred er blevet Følgen”, heves strafferammen til fengsel inntil 8 år. Hva som skal forstås som ”betydelig skade på legeme eller helbred” følger av definisjonen i strl. § 9². Oppregningen i strl. § 9 er uttømmende, dvs. at alle aktuelle forhold er tatt med.³

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved opptak til visse studier at strl. § 229 skal framgå.

Strl. § 231 – grov legemsbeskadigelse

Den, som bevirker eller medvirker til, at en anden tilføies betydelig Skade paa Legeme eller Helbred, straffes for grov Legemsbeskadigelse med Fængsel i mindst 2 Aar. Har han handlet med Overlæg, kan Fængsel inntil 21 år anvendes, saafremt Forbrydelsen har havt Døden tilfølge

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

For at gjerningsbeskrivelsen i strl. § 231 skal være oppfylt må skaden være ”betydelig”. Hva som ligger i betydelig skade på legeme eller helbred følger av legaldefinisjonen i strl. § 9 (se sitat og omtale under strl. § 229).

Strafferammen

Minstestrafen for grov legemsbeskadigelse er fengsel i 2 år. Maksimumsstraffen er 15 år, jf. strl. § 17. Har gjerningspersonen handlet med overlegg, dvs. planlagt forbrytelsen, kan fengsel inntil 21 år anvendes, såfremt forbrytelsen har hatt døden til følge.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved opptak til visse studier at strl. § 231 skal framgå.

Forsettlig drap

Strl. § 233- Drap

Den, som forvolder en andens Død, eller som medvirker dertil, straffes for Drab med Fængsel i mindst 6 Aar.

Har den skyldige handlet med Overlæg, eller har han forøvet Drabet for at lette eller skjule en anden Forbrydelse eller unddrage sig Straffen for en saadan, kan Fængsel inntil 21 år anvendes. Det samme gjælder i Gjentagelsestilfælde samt, hvor forøvrigt særdeles skjærpende Omstændigheder foreligger.

² § 9 slår fast at med dette menes:

[. . .] Skade, hvorved nogen mister eller faar væsentlig Svækkelse paa Syn, Hørsel, Taleevne eller Evne til at forplante sin Slægt, bliver vanfør, udygtig til at fortsætte sit Erhverv eller i høi Grad vansiret, falder i livsfarlig eller langvarig Sygdom eller bliver påført alvorlig psykisk skade.

Som betydelig Skade ansees det ogsaa, naar Forbrydelsen øves mod en svanger Kvinde, og Fosteret som Følge heraf faar Skade eller gaar tilgrunde.”

³ ”Væsentlig Svækkelse” er likestilt med tap, og fullstendig bortfall er dermed ikke nødvendig. Tap av et øye har vært regnet som vesentlig svekkelse av synet. Svekkelsen må ha en viss varighet men behøver ikke være livsvarig.

- Med ”vanfør” omfattes foruten invaliditet, også annen mer varig reduksjon av evnen til å bevege seg.

- Med ”udygtig til at fortsætte sit Erhverv” må også langvarige skader som hindrer utøvelsen av yrket omfattes. Forholdet må vurderes individuelt i forhold til den betydning skaden har for vedkommendes yrke.

- I ”i høi Grad vansiret” er fornærmede når det har oppstått en vesentlig deformitet. Det skal her mindre til ved skader i ansiktet enn andre kroppsdeler som vanligvis er dekket av klær. - Når det gjelder sykdomsbegrepet omfatter dette ”enhver patologisk tilstand som gjør legebehandling påkrevd – ikke bare hva man i vanlig språkbruk vil betegne som sykdommer”, jf. Rt. 1971 s. 1194. I rettspraksis har fire måneders sykdom blitt ansett som ”langvarig”, mens syv uker ikke har blitt ansett å være tilstrekkelig. I tillegg til varigheten må også skadens alvor vektlegges.

- Alternativet ”bliver påført alvorlig psykisk skade” erstattet den tidligere formuleringen at vedkommende ble ”sindssyg”, noe som bare omfattet psykosene.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Straffebudet rammer den som forvolder en annens død eller som medvirker til dette.

Strafferammen

Minimumsstraffen er fengsel i 6 år. Den ordinære strafferammen er fengsel inntil 15 år, jf. strl. § 17. Dersom en av de opprasede straffeskjerpene omstendighetene foreligger, kan fengsel inntil 21 år anvendes.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved opptak til visse studier at strl. § 233 skal framgå av politiattesten.

Ran

Strl. § 267 inneholder bestemmelser om alminnelig ran. Hvilke momenter som særlig skal tillegges vekt i avgjørelsen av om ranet er grovt, samt de øvre strafferammene følger av strl. § 268.

Strl. § 267 – ran

For ran straffes den som i hensikt derved å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning, bemektiger seg en gjenstand som helt eller delvis tilhører en annen, ved å øve vold mot en person eller sette ham ute av stand til forsvar eller ved hjelp av trusler som framkaller alvorlig frykt for vold mot noens person.

For ran straffes også den som i hensikt og ved midler som nevnt, tvinger noen til å foreta en handling som volder tap eller fare for tap for ham eller den han handler for.

Medvirkning straffes på samme måte.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Den objektive gjerningsbeskrivelsen for ran følger av strl. § 267. Sentralt ved ran er bemektigelse av andres gjenstand i vinnings hensikt. Gjenstanden kan bemektiges på en av følgende fire måter:

- ved å øve vold mot en person
- ved å sette vedkommende ut av stand til forsvar
- ved hjelp av trusler som framkaller alvorlig frykt for vold mot noens person eller
- ved midler som nevnt ovenfor, tvinger noen til å foreta en handling som volder tap eller fare for tap for ham eller den han handler for

Ran ved å utøve vold innebærer typisk at offeret blir slått ned eller utsatt for annen fysisk overlast for å sette hans motstand ut av spill. Er voldsanvendelsen liten, kan handlingen ligge i nedre grense mot tyveri etter strl. § 257. Som eksempel kan nevnes at veskenapping som en hovedregel faller inn under strl. § 257 som tyveri, men derimot som ran, dersom den fornærmede gjør motstand. Alternativet ”å sette vedkommende ute av stand til forsvar” omfatter ikke bare viljesløshet, avmakt og bevisstløshet, men også innesperring, beinkrok mv.

Strl. § 268 – grovt ran

Ran straffes med fengsel inntil 5 år.

Grovt ran straffes med fengsel inntil 12 år. Ved avgjørelsen av om ranet er grovt, skal det særlig legges vekt på om det er brukt grov vold, om det er truet med skytevåpen eller annet særlig farlig redskap, om ranet er nøye planlagt, foretatt overfor forsvarsløs person eller gjelder en betydelig verdi.

Har et grovt ran hatt til følge død eller betydelig skade på legeme eller helse, kan fengsel inntil 21 år anvendes.

Avgjørelsen av om et ran er å anse som grovt beror på en helhetsvurdering. Det skal ved avgjørelsen særlig legges vekt på de oppregnede momentene i strl. § 268 andre ledd, likevel ikke slik at oppregningen er avgjørende. Når det gjelder trussel med ”skytevåpen” er leketøypistoler og uladde våpen ikke å regnes som slikt, jf. NOU 1982: 25. Ranet kan likevel være grovt av andre grunner. Det vil for eksempel som oftest være naturlig å bedømme et bankran hvor det trues med skytevåpen, som grovt, selv om gjerningspersonen bløffer med en leketøypistol eller et uladd våpen.

Strafferammen

For ran etter strl. § 267; fengsel inntil 5 år, jf. strl. § 268 første ledd.

Er ranet å anse som grovt; fengsel inntil 12 år, jf. 268 andre ledd.

Dersom et grovt ran har hatt til følge død eller betydelig skade på legeme eller helse⁴, åpnes det opp for å anvende maksimumsstraffen på 21 år, jf. strl. § 268 tredje ledd. Skyldkravet for disse straffeskjerpene følger framgår av strl. § 43. Er skadefølgene voldt forsettlig hører forholdet inn under strl. § 268 andre ledd i konkurrens med strl. §§ 231 eller 233.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Strl. §§ 267 og 268 framgår ikke på noen av de aktuelle politiattestene.

Andre straffebud relatert til volds- eller maktbruk

Strl. § 219 – mishandling i nære relasjoner⁵

Den som ved å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til, utøve vold mot eller på annen måte krenke, grovt eller gjentatt mishandler

- a) *sin tidligere eller nåværende ektefelle,*
- b) *sin eller tidligere eller nåværende ektefelles slektning i rett nedstigende linje,*
- c) *sin slektning i rett oppstigende linje,*
- d) *noen i sin husstand, eller*
- e) *noen i sin omsorg*

straffes med fengsel inntil 3 år.

Dersom mishandlingen er grov eller fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse, er straffen fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om mishandlingen er grov, skal det særlig legges vekt på om den har vart over lang tid og om det foreligger forhold som nevnt i § 232.

Medvirkning straffes på samme måte.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Første ledd første setning angir hvilke handlingmåter som rammes av bestemmelsen. Fire handlingalternativer nevnes eksplisitt, nemlig det å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til og utøve vold mot den nærstående. I tillegg til de fire oppregnede handlingstypene rammer utkastet «på annen måte krenker».

Handlingene rammes kun av strl. § 219 dersom de utføres «grov eller gjentatt». Bestemmelsen tar primært sikte på å fange opp mishandling som strekker seg over tid, men også enkelttilfeller kan omfattes så lenge krenkelsen er grov.

Bestemmelsen oppstiller ingen krav om at krenkelsen må ha hatt et skaderesultat på offerets legeme eller sjel. Det er gjerningspersonens langvarige terrorisering og mishandling av den nærstående som utgjør det straffverdige ved handlingen, uavhengig av hvilke fysiske eller psykiske skader handlingene har påført offeret. Graden av skader kan likevel ha betydning ved straffutmålingen.

Strafferammen

Strafferammen for overtredelse av første ledd er fengsel inntil 3 år. Strafferammen heves til fengsel inntil 6 år, jf. andre ledd, dersom mishandlingen er grov eller har til følge døden eller betydelig skade på legeme eller helse.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Strl. § 219 framgår ikke på noen av de aktuelle politiattestene.

Strl. § 224 – menneskehandel⁶

Den som ved vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd utnytter en person til

- a) *Prostitusjon eller andre seksuelle formål,*

⁴ For hva som menes med 'betydelig skade på legeme eller helse', jf. legaldefinisjonen i § 9, samt omtalen av denne bestemmelsen under § 229 tredje straffalternativ (over).

⁵ § 219 ble endret ved lov 21. desember 2005 nr. 131 og ble da betydelig modernisert og omredigert. Bestemmelsen viderefører deler av tidligere § 219, samtidig som anvendelsesområdet for bestemmelsen er utvidet.

⁶ § 224 ble endret ved lov 4. juli 2003 nr. 78, noe som bl.a. innebar at innholdet ble mer dekkende for menneskehandelen slik den arter seg i dag.

- b) tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tigging,
- c) krigstjeneste i fremmed land eller
- d) fjerning av vedkommendes organer,

eller som forleder en person til å la seg bruke til slike formål, straffes for menneskehandel med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som

- a) legger forholdene til rette for slik utnyttelse eller forledelse som nevnt i første ledd ved å anskaffe, transportere eller motta personen,
- b) på annen måte medvirker til utnyttelsen eller forledelsen, eller
- c) gir betaling eller annen fordel for å få samtykke til utnyttelsen fra en person som har myndighet over den fornærmede, eller som mottar slik betaling eller annen fordel.

Den som begår en handling som nevnt i første eller annet ledd mot en person som er under 18 år, straffes uavhengig av om vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd er anvendt. Villfarelse om alder utelukker ikke straffskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Grov menneskehandel straffes med fengsel inntil 10 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på om den som ble utsatt for handlingen, var under 18 år, om det ble brukt grov vold eller tvang eller om handlingen ga betydelig utbytte. Villfarelse om alder er uten betydning, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

I henhold til bestemmelsens første ledd straffes den som ved "vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd" utnytter en person til ett av de angitte formålene.

Bestemmelsen rammer bakmenn og andre som bidrar til at mennesker utnyttes til for eksempel prostitusjon eller tvangsarbeid. Det sentrale er således utnyttelsesaspektet.

Strafferammen

Strafferammen er fengsel inntil 5 år. Er menneskehandelen å anse som "grov" er straffen fengsel inntil 10 år.

Hvilke momenter som særlig skal tillegges vekt ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, framgår av fjerde ledd.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Strl. § 224 framgår ikke av noen av de aktuelle politiattestene.

Narkotikaforbrytelser

Strl. § 162 første ledd inneholder grunnbestemmelsen om narkotikaforbrytelse. Strl. § 162 andre og tredje ledd omhandler grov narkotikaforbrytelse, fjerde ledd uaktsom overtredelse og femte ledd medvirkning. Besittelse og bruk av narkotika rammes ikke av strl. § 162, men av de mildere bestemmelsene i lov om legemiddel 4. desember 1992 nr. 132.

Strl. § 162 - Narkotikaforbrytelser

Den som ulovlig tilvirker, innfører, utfører, erverver, oppbevarer, sender eller overdrar stoff som etter regler med hjemmel i lov er ansett som narkotika, straffes for narkotikaforbrytelse med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Grov narkotikaforbrytelse straffes med fengsel inntil 10 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på hva slags stoff den gjelder, kvantumet og overtredelsens karakter.

Gjelder overtredelsen et meget betydelig kvantum, er straffen fengsel fra 3 til 15 år. Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 21 år idømmes.

Uaktsom narkotikaforbrytelse straffes med bøter eller fengsel inntil 2 år.

Medvirkning til narkotikaforbrytelse straffes som bestemt ellers i denne paragraf.

Bøter kan anvendes sammen med fengselsstraff.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Strl. § 162 første ledd angir hvilke former for befatning med narkotika som rammes. Bestemmelsen retter seg mot den som ulovlig "tilvirker, innfører, utfører, erverver, oppbevarer, sender eller overdrar" narkotika. Det er ikke et vilkår for å rammes av strl. § 162 at gjerningspersonen har hatt til hensikt å selge stoffet. Har

vedkommende innført eller ervervet narkotika, kan han straffes etter strl. § 162 selv om stoffet var til eget bruk. Bruken vil i så fall rammes av legemiddeloven, mens ervervelsen er narkotikaforbrytelse etter strl. § 162.

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 2 år.

Dersom narkotikaforbrytelsen er å anse som grov, heves strafferammen til fengsel inntil 10 år. Bot er ikke da et straffalternativ. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på hva slags stoff den gjelder, kvantumet og overtredelsens karakter. Lovens ordlyd legger opp til en helhetsvurdering, men praksis viser likevel at stoffets art og kvantum ofte vil være avgjørende for subsumpsjonen. Jo hardere stoffet er, jo lavere behøver kvantumet å være. For øvrig kan ulike momenter spille inn.

Gjelder overtredelsen "et meget betydelig kvantum" heves strafferammen til fengsel fra 3 til 15 år. Det er likegyldig hva slags stoff det er tale om, men stoffets karakter har selvsagt betydning for hvor mye som kreves for at kvantumet skal være "meget betydelig".

Foreligger "særdeles skjerpene omstendigheter" åpnes det opp for å anvende maksimumsstraffen på 21 års fengsel, jf. strl. § 162 tredje ledd 2. pkt. Ved bedømmelsen av om slike omstendigheter foreligger kreves i alminnelighet noe mer enn at det dreier seg om et stort kvantum. Dette alternativet tar primært sikte på å ramme de virkelige store bakmenn i narkotikaomsetningen.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved opptak til visse studier at strl. § 162 skal framgå.

Legemiddeloven § 31, jf. § 24 – besittelse og bruk av narkotika

§ 31

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov, eller forskrifter, forbud eller påbud som er gitt med hjemmel i loven, straffes med bøter eller med fengsel i inntil 3 måneder, eller med begge deler.

Besittelse og bruk av narkotika m.v., jfr. § 24, første ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder, eller begge deler.

Dersom den straffbare handling gjelder overdragelse av legemiddel som ikke regnes som narkotika og det foreligger særlig skjerpene omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel i inntil 2 år, eller begge deler.

Medvirkning straffes på samme måte. Forsøk straffes som fullbyrdet overtredelse.

§ 24

Det er forbudt uten lovlig adkomst å være i besittelse av eller å bruke narkotika m.v. og å skaffe seg adgang til å få kjøpt slike varer under falske opplysninger, f.eks. om navn, bosted, sykdom eller sykdomstegn.

Slike midler må ikke anvendes til annet formål enn de er utlevert til, og må ikke uten lovlig hjemmel overdras til eller erverves av andre enn den som resepten eller rekvisisjonen er utstedt til. Resept eller rekvisisjon må ikke overdras til eller erverves av andre enn den de er utstedt til.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen

Denne bestemmelsen rammer besittelse og bruk av narkotika. Når det gjelder "besittelse" må dette avgrenses mot begrepet "oppbevaring" i strl. § 162. Det følger av NOU 1982:25 s. 41 at "en rent midlertidig besittelse av den art som normalt er forbundet med bruk" skal dømmes etter legemiddeloven § 31 andre ledd.

Riksadvokaten har i Rundskriv Del II – nr. 1/1998: *Narkotikasaker – kvantumets betydning for den rettslige bedømmelse og bruk av forelegg*, kommet med følgende uttalelse:

"Bruk og besittelse av narkotika rammes av legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. § 24 første ledd. Grensen mellom "besittelse" og "oppbevaring" (som rammes av strl. § 162) går normalt ved en til to brukerdoser. Straffereaksjonen vil som regel være bot som avgjøres ved at det utstedes forelegg."

Strafferammen

Bøter eller fengsel inntil 6 måneder, eller begge deler.

Inkluderes straffebudet i dagens politiattester?

Det er kun ved opptak til visse studier at bruk av narkotika skal framgå.